

Oponentský posudek diplomové práce Blanky Činátlové *Mytologie těla*

Blanka Činátlová se ve své diplomové práci vydala do terénu, který je takřka neohraničitelný – a byť je součástí zájmu kulturologie, komparatistiky, obecné teorie literatury (a to především naratologie), antropologie i filozofie – nepřevažuje v jeho zkoumání jedna celostná metodologie, jež by byla akademickou komunitou „dnes a tady“ uznána jako základní a produktivní. Problematika jak mytologie (a mytologizace), tak i těla (a tělesnosti) má navíc nejen synchronní, ale nevyhnutelně i diachronní rozměr. Z tohoto důvodu je hned na úvod třeba ocenit předloženou diplomovou práci jak za odvalu do tohoto terénu vstoupit, tak za schopnost se v něm neztratit.

Blanka Činátlová přistoupila ke svému tématu z hlediska kompozice práce tak, jak velí ověřené postupy uvažování o literatuře a kultuře. První část práce má teoretický charakter a diplomantka si v této části hledá produktivní pojmové i konceptuální nástroje, úhly pohledu, slovník a způsob třídění materiálu. Vybírá relevantní zdroje, jež jsou pro dané téma vskutku produktivní a inspirativní, a prokazuje schopnost nejen teorii číst ve smyslu konspektování a používání, ale také schopnost domýšlet a volit si svůj čtecí filtr tak, aby se zabývala jen aspekty pro dané téma relevantními a nesklouzávala k tématům jiným, byť jakkoli zajímavým. Všechny tři „inspirace“ (filozofická, teologická, kulturněantropologická) jsou relevantní a jsou pojaty vyváženě a funkčně. Druhá část, rozdělená na tři „zpěvy“, se koncentruje na textovou interpretaci, komparaci a tvůrčí domýšlení: zde diplomantka prokazuje již nejen fundovanost, ale i originalitu a tvůrčí přístup. Tato část je vskutku jádrem celé diplomové práce. Příjemným a funkčním doplňkem je pak Obrazová příloha.

Jak již bylo řečeno, v teoretické části se diplomantka pohybuje v myšlenkovém terénu bezpečně, obezřetně a funkčně: má stále na vědomí utilitární (v dobrém slova smyslu) aspekt celého exkurzu; ví, že jej podniká pro projekt textové interpretace. Proto se jí zřetel k literatuře a kultuře dostává i dovnitř této části. Proto také volí inspiraci, jež se ukazuje jako produktivní: Patočka a Merleau-Ponty, Rahner, Bachtin, Huizinga, Fink, Grebeníčková. Nebylo by v tomto ohledu férové vytýkat, že ten či onen myslitel zde chybí. Zúžení celé problematika tím, že je akcentována symbolická rovina těla a tělesnosti oproti rovině mimetické, a to v rámci konceptů hry, je řešením promyšleným.

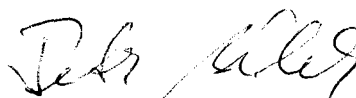
V interpretační části si diplomantka vybírá několik klíčových toposů tělesnosti: typ mýtický je typem zakladatelským a chybět nemůže; autorský mýtus je pak logickým pokračováním; a závěrečný exkurz za humna „vysoké“ literatury je pak příjemným a – jak se v práci ukáže – i velice produktivním obrácením zřetele k jinakostnímu materiálu.

Diplomantka zde předvádí poučené, zralé a produktivní komparativní čtení a interpretování: drží se textů a jejich významových jader, ale právě komparací se dobře vyhýbá popisnosti, výčtovosti a opakováním. Vzhledem k tomu, že není v lidských silách přečíst a vstřebat materiál i takto omezených trsů či jader v úplnosti, je smysluplné i to, že se vyhýbá tezovitým, synekdochicky koncipovaným zobecněním: kompoziční forma přiřazeného a znovu pootevírajícího intermezza je mnohem adekvátnější a opět svědčí o myšlenkové zralosti. Dobrý je i stálý zřetel za horizont literatury, především do oblasti výtvarného umění.

Jako celek působí interpretační výkony i jejich argumentační užití navýsost přesvědčivě. A ocenit musím i čtivost, kterou si práce podržuje po celé své plynutí, ba dokonce ji snad i akceleruje. Mé oponentské výtky se tedy týkají veskrze jen formálního zpracování: odkazy v poznámkách pod čarou nejsou zcela sjednoceny (někdy se uvádí u titulu místo vydání, jindy ne). I v Seznamu literatury kolísá uvádění či neuvádění nakladatele, časopisecké údaje nejsou uváděny dle normy, kolísá uvádění či neuvádění vydání a Heda Kovályová je u překladu Chandlera z roku 1967 přejmenována na Kavályovou. Což jsou vesměs výtky zcela marginální.

Diplomovou práci považuji za mimořádně zdařilou, překračující vysoce standardy obhajovaných prací. Navrhuji hodnocení známkou výborně.

V Praze dne 15. 1. 2007

doc. dr. Petr Bílek, CSc.,

ředitel Ústavu české literatury a literární vědy